

Česká školní inspekce Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-1965/21-A

Název	Obchodní akademie Hovorčovická
Sídlo	U Vinohradského hřbitova 3, 130 00 Praha 3
E-mail	skola@oahovorcovicka.cz
IČ	61388017
Identifikátor	600005941
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Zdeněk Marek
Zřizovatel	Hlavní město Praha
Místo inspekční činnosti	U Vinohradského hřbitova 3, 130 00 Praha 3
Termín inspekční činnosti	20. 9. 2021 – 22. 9. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost na podnět podle § 174 odst. 6 školského zákona.

Charakteristika

Právnická osoba Obchodní akademie Hovorčovická, Praha 3, U Vinohradského hřbitova 3 (dále „škola“) poskytuje vzdělávání v denní formě ve čtyřletých oborech vzdělání Obchodní

akademie a Cestovní ruch, zakončených maturitní zkouškou. Většimu zájmu žáků se těší obor vzdělávání Cestovní ruch. K termínu inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo 550 žáků ve 20 třídách. Nejvyšší povolený počet žáků ve škole (560) je tak téměř naplněn. Počet žáků v posledních dvou školních letech mírně vzrostl, zvýšil se i počet žáků s odlišným mateřským jazykem (dále „OMJ“), kteří činí 10 % z celkového počtu.

K odborné profilaci žáků účinně napomáhá pestrá nabídka volitelných předmětů. Jazykové dovednosti žáků jsou rozvíjeny v rámci výuky anglického jazyka, výuky druhého cizího jazyka (německý, ruský nebo španělský jazyk) a spoluprací s Metropolitní univerzitou. Škola je Fakultní cvičnou školou Fakulty financí a účetnictví VŠE Praha.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále „ředitel“) působí ve funkci od roku 2006, ve své řídicí práci vychází ze znalosti školy a z dlouholetých pedagogických zkušeností. Nastavená koncepce rozvoje školy v oblasti personálních, materiálních a finančních podmínek zohledňuje koncepční záměry zřizovatele a vytváří vhodné předpoklady pro naplňování školních vzdělávacích programů (dále „ŠVP“). Od posledního inspekčního hodnocení v roce 2015 odstranil ředitel některé zjištěné nedostatky (nerespektování zásady rovného přístupu při přijímání žáků ke vzdělávání), zaměřil se na inovace odborné složky ŠVP, zavedl povinně volitelné předměty, jež umožňují prohloubit odborné kompetence žáků, a přidal dílčí opatření vedoucí k objektivnímu hodnocení průběžných výsledků vzdělávání žáků (sjednocení pravidel pro průběžné hodnocení výsledků vzdělávání žáků). Část nedostatků však přetravává. Kvalita poskytovaných poradenských služeb zůstává nadále nízká, což se projevuje především předčasnými odchody žáků ze vzdělávání. Rovněž stanovené vzdělávací strategie v ŠVP se nedají realizovat v plné míře, neboť část pedagogů se s nimi dostatečně neztotožňuje a ve výuce je zcela neuplatňuje.

Nastavený způsob řízení je založený na otevřené komunikaci a osobní zodpovědnosti pedagogů. Organizační struktura je účelná a funkční, část svých pravomocí a povinností rozdělil ředitel úměrně mezi své dvě zástupkyně. K řízení a plynulému přenosu informací mezi jednotlivými aktéry vzdělávání napomáhá elektronický informační systém. Učitelům jsou vytvořeny podmínky pro participaci na fungování školy v rámci metodických orgánů. Činnost některých z nich ale není zcela efektivní, neboť se dostatečně nezaměřuje na vzájemnou spolupráci v oblasti vyhodnocování účinnosti metod a forem výuky, strategií k dosahování stanovených vzdělávacích cílů a sjednocování a vyhodnocování výsledků vzdělávání.

V době distančního vzdělávání se vedení školy podařilo účelně zajistit společnou výukovou platformu, metodickou a technickou podporu učitelům i žákům a minimalizovat tak problémy s přechodem na jiný způsob výuky. Vyučující se zaměřili na zvládnutí stěžejního učiva, což se pozitivně projevilo při celkovém hodnocení žáků. Škola na základě zkušeností s distanční výukou neupravovala rozsah vzdělávacího obsahu a ponechala ho v souladu se stávajícími ŠVP.

Ředitel vykonává pravidelnou kontrolní a hospitační činnost. Efektivitu prováděných hospitací však snižuje absence konkrétních doporučení vedoucích ke zlepšení kvality vzdělávacího procesu, metodické pomoci jednotlivým vyučujícím a následné cílené ověření posunu úrovně pedagogického procesu. Chybějící metodická podpora učitelů vede k využívání méně pestrých metod a forem výuky a neumožňuje v dostatečné míře naplňování individuálních vzdělávacích potřeb některých žáků.

Výchovně vzdělávací proces v termínu inspekční činnosti zajišťovalo 55 pedagogických pracovníků. Pozitivem je vysoká míra odborné kvalifikace pedagogického sboru a jeho stabilita. V pedagogickém sboru převládají vyučující s delší pedagogickou praxí. Nově příchozím a začínajícím pedagogům je poskytována podpora uvádějícího učitele.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) vychází z potřeb školy a ze zájmu vyučujících. V období distanční výuky bylo orientováno na zavádění informačních a komunikačních technologií do výuky a na prohlubování digitálních kompetencí vyučujících. V období před distanční výukou škola operativně zareagovala na potřebu vzdělávání učitelů v oblasti primární prevence rizikového chování a problematiky šikany a kyberšikany. Z hospitační činnosti inspekčního týmu je však evidentní, že DVPP není v potřebné míře orientováno na aktivizační metody a formy výuky, inovativní didaktické postupy a na využívání formativního hodnocení.

Finanční a materiální podmínky umožňují realizaci vzdělávacích programů. Vícezdrojové financování napomáhá k plynulému chodu školy. Přinosem je i finanční pomoc Rady přátele školy, která přispívá na některé vzdělávací akce a ke zkvalitnění pracovního zázemí žáků. Ředitel pravidelně vyhodnocuje stav materiálně technického zázemí a systematicky jej obnovuje a dovybavuje didaktickými pomůckami. Výuka probíhá v podnětném a čistém prostředí. Škola disponuje dostatečným počtem kmenových, odborných či specializovaných učeben, dvěma tělocvičnami a vlastním školním hřištěm. Je nadprůměrně vybavena didaktickou technikou, většina je soustředěna do odborných učeben. V průběhu vyučovacích hodin však nebyla didaktická technika dostatečně využita pro podporu názornosti výuky. Škola věnuje dostatečnou pozornost bezpečnosti a ochraně zdraví. Pozitivní je snižující se tendence v počtu úrazů.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Téměř ve všech hospitovaných hodinách žáci respektovali dohodnutá pravidla a byli velmi ukáznění. Obsah hospitovaných hodin směřoval většinou k rozvoji a prohlubování znalostí a dovedností žáků, menší pozornost byla věnována formování jejich postojů. Kvalita vzdělávacího procesu se odvíjela od pedagogických dovedností a zkušeností jednotlivých učitelů, což se odráželo zejména v rozdílné míře aktivizace žáků ve výuce. Při hospitační činnosti byly zaznamenány výrazné kvalitativní rozdíly v různých oblastech vzdělávání.

V hospitovaných hodinách převažovala frontální výuka. Komunikace pouze s některými žáky či neadresně se třídou vedla k nerovnoměrnému zapojení žáků do vyučování a v některých případech i k jejich pasivitě. Dominantní role učitele a důraz na předávání hotových poznatků nedostatečně rozvýjely komunikační dovednosti a souvislejší mluvený projev žáků. Absence vstupní a průběžné motivace snižovala zájem některých žáků o práci v hodině. Vzdělávání zhruba v polovině sledovaných hodin nebylo dostatečně a vhodně podpořeno žákovskou prací s textovými materiály, prací s učebnicí, jinými učebními pomůckami či vhodným využitím didaktické techniky. Uplatňovaná škála metod a forem byla méně pestrá, ve většině hodin chyběly metody a formy práce podporující kooperaci žáků. Samostatná práce žáků byla efektivně zařazena v předmětech zaměřených na praktické činnosti žáků. Žáci většinou plnili stejné typy úloh a příkladů v nižším pracovním tempu. Individuální vzdělávací potřeby žáků byly zohledněny v menší míře pouze v cizojazyčné vzdělávání. V závěrečné fázi hospitovaných hodin vyučující většinou opomíjeli shrnutí probraného učiva a vyhodnocení práce žáků s ohledem na jejich dosažený pokrok. Učitelé v malé míře uplatnili formativní hodnocení a jen ojediněle vedli žáky k sebehodnocení nebo vzájemnému žákovskému hodnocení.

Sledované vyučovací hodiny jazykového a společenskovědního vzdělávání byly ve všech ročnících většinou organizačně dobře připraveny a zvládnuty. Zvolené vzdělávací strategie korespondovaly s charakterem probíraného učiva a stanoveným vzdělávacím cílem, směřovaly k přípravě žáků na maturitní zkoušku. Frontální forma práce v části hodin byla zařazena k výkladu nového učiva. Převážná část hospitovaných hodin se vyznačovala promyšleným střídáním činností, například práce s uměleckými i odbornými texty, s pracovními listy, poslech literárního textu, výklad nového učiva i referáty žáků, s jasným vymezením cíle. V oblasti komunikace v cizích jazycích byly cíleně procvičovány aktivní i receptivní řečové dovednosti. Důraz byl kladen i na zvládnutí stěžejních gramatických struktur a slovní zásoby. Žáci při práci využívali získané schopnosti, znalosti a dovednosti, účelně pracovali s různými informačními zdroji. Vyučující vhodně využívali mezipředmětové vztahy, které účinně pomáhaly žákům uphnout si již získané znalosti. Názornost výuky zvyšovala i aktualizace témat a jejich propojení s reálným životem.

V oblasti matematického vzdělávání byly všechny hospitované hodiny vedeny frontálně, bez použití jakýchkoliv pomůcek nebo podpůrného textu. Absence aktivizačních a motivačních didaktických postupů vedla k jednotvárnosti výuky. Činnost žáků spočívala v prostém opisování řešení z tabule. Ve výuce chyběly gradované úlohy, učitelé nediferencovali obsah vzdělávání s ohledem na aktuální schopnosti nebo vzdělávací potřeby jednotlivých žáků. Zadání úloh rovněž nekorespondovalo s přípravou na maturitní zkoušku. V hospitovaných hodinách nebyl dostatečně využit prostor pro souvislejší projev žáků při návrhu či obhajobě svých řešení či efektivní práci s chybou. Žákům nebyla vždy poskytována odpovídající zpětná vazba k plnění zadaných úkolů.

Nastavená organizace odborného vzdělávání (výuka v dělených třídách) sice umožňovala efektivní práci ve vyučovací hodině, avšak učitelé využívali spíše frontální formu výuky kombinovanou s řízeným rozhovorem. Aktivně se tak do výuky zapojil jen menší počet žáků. Učitelé respektovali jejich pracovní tempo. V hospitovaných hodinách nepoužívali žáci učebnice ani jiné výukové materiály, které by podpořily názornost výuky. Didaktická technika byla efektivně využita pouze v odborné učebně při samostatné práci s účetním programem. Pozitivem bylo, že žáci dokázali propojit zkušenosti z reálného života s teoretickými poznatkami. Vyučující vedli žáky ke správnému používání odborné terminologie.

Na vzdělávací obsahy předmětů navazují přednášky, workshopy a další aktivity rozšiřující odborné kompetence žáků. Pestrá škála povinně volitelných předmětů umožňuje žákům profilaci s ohledem na jejich další profesní směrování. Škola spolupracuje s Metropolitní univerzitou formou projektového dne zaměřeného na konverzaci v cizím jazyce, dlouhodobě funguje spolupráce s Vysokou školou ekonomickou. Spolupráce se smluvními partnery zajišťující souvislostí odbornou praxi byla narušena z důvodu pandemie onemocnění covid-19.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola zjišťuje individuální výsledky vzdělávání žáků obvyklými způsoby, tzn. formou písemného a ústního zkoušení. Pro posouzení dosažné úrovně znalostí a dovedností žáků ze základního vzdělávání slouží vstupní testy z matematiky a cizího jazyka. K ověření zvládnutí očekávaných výstupů ŠVP v oblasti jazykového a odborného vzdělávání používá škola i vlastní srovnávací testy. Z jejich výstupů je zřejmé, že žáci oboru Cestovní ruch dosahují lepších výsledků než žáci oboru Obchodní akademie.

K objektivnímu posouzení dosažené míry znalostí a vědomostí přispívají jednotně nastavená pravidla hodnocení žáků včetně hodnocení při distanční výuce, která stanovují podmínky klasifikace a váhy známek v jednotlivých vyučovacích předmětech. V průběhu distanční výuky škola neupravila požadavky na průběžné i celkové hodnocení žáků. Chybí však jednotná kritéria pro udělování kázeňských opatření a hodnocení chování žáků na vysvědčení. Za stejné přestupky tak byla udělena různá kázeňská opatření či byly na vysvědčení hodnoceny různými klasifikačními stupni. Pro motivaci žáků využívá škola jen v minimální mře pochvaly.

Výsledky vzdělávání žáků jsou pravidelně sledovány na jednáních pedagogické rady. Záznamy z jednání z pedagogické rady však zůstávají v rovině konstatování a mají převážně statistickou povahu, chybí tak systematická analýza příčin neúspěchu žáků včetně přijetí vhodných opatření.

Při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou jsou dlouhodobě úspěšní žáci oboru Cestovní ruch, až na jednotlivce dosahují velmi dobrých výsledků. Méně úspěšní jsou žáci oboru Obchodní akademie, což koresponduje s průběžnými výsledky vzdělávání. Ve sledovaném období posledních tří školních let dosahovali v průběhu vzdělávání žáci lepších studijních výsledků v období distančního vzdělávání než při prezenčním vzdělávání. Z podrobnější analýzy průběžných výsledků vzdělávání žáků však vyplývá, že žáci předčasně ukončují vzdělávání nejen po prvním ročníku, ale i v průběhu celého studia. Poslední čtyřletý cyklus vzdělávání nedokončilo v oboru Cestovní ruch 41 % žáků a v oboru Obchodní akademie 45 % žáků.

Poradenské služby nejsou zajištovány systematicky, chybí koncept práce se žáky ohroženými školní neúspěšností. Škola systémově neuplatňuje adekvátní opatření, jež by vedla k eliminaci předčasných odchodu ze vzdělávání. Vzdělávací deficity vzniklé u jednotlivých žáků jsou řešeny ukončením jejich vzdělávání. Od posledního inspekčního hodnocení se nezlepšila kvalita metodické podpory učitelů v práci se žáky vyžadujícími podpůrná opatření. Stále se nedaří efektivně nastavit a pravidelně vyhodnocovat účinnost poskytovaných podpůrných opatření žáků se SVP v součinnosti se zákonnými zástupci či zletilými žáky. Přestože se zvýšil počet žáků s odlišným mateřským jazykem, škola nemá vytvořen jednotný systém jejich podpory.

K primární prevenci sociálně patologických je využívána řada osvědčených nástrojů, jako jsou adaptační kurzy, tematicky zaměřené přednášky a sportovní aktivity posilující sounáležitost žáků se školou. Ojedinělé případy rizikových jevů jsou řešeny individuálně ve spolupráci s třídními učiteli a rodiči.

Příkladný je dlouhodobě realizovaný systém sledování uplatnění absolventů školy. V souladu se zaměřením školy jsou žáci přijímáni ke studiu na vyšších odborných či vysokých školách, zhruba jedna čtvrtina nachází uplatnění na trhu práce ihned po ukončení studia.

Závěry

Vývoj školy

- ředitel školy od posledního inspekčního hodnocení odstranil některé zjištěné nedostatky, inovoval odbornou složku ŠVP a vytvořil podmínky pro objektivní hodnocení průběžných výsledků vzdělávání žáků,
- vedení školy průběžně zlepšuje materiálně technické zázemí pro vzdělávání,

- nadále přetrvává nízká kvalita poskytovaných poradenských služeb.

Silné stránky

- pestrá nabídka volitelných předmětů účinně napomáhá odborné profilaci žáků,
- dlouhodobé systematické sledování uplatnění absolventů.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- efektivitu prováděné hospitační činnosti snižuje absence konkrétních doporučení vedoucích ke zlepšení kvality vzdělávacího procesu,
- rozdílná kvalita vzdělávání, převažující frontální organizace práce v hodinách a málo pestré výukové metody nevytvářely dostatečný prostor pro aktivitu všech žáků, chyběla diferenciace vzdělávacího obsahu s ohledem na vzdělávací potřeby žáků,
- minimální používání didaktické techniky vedlo k nízké názornosti výuky,
- poradenské služby nejsou systematicky zajištovány, chybí strategie podpory žáků ohrožených školním neúspěchem, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků s odlišným mateřským jazykem,
- předčasné odchody žáků ze vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- provádět hospitační činnost systematicky a na jejím základě přijímat konkrétní opatření či doporučení a průběžně vyhodnocovat jejich účinnost, poskytovat vyučujícím objektivní zpětnou vazbu o kvalitě jejich práce včetně adekvátní metodické podpory,
- cíleně sestavovat DVPP se zaměřením na aktivizační metody a formy výuky, organizaci práce v hodině a na využití formativních prvků hodnocení,
- diferencovat výuku s ohledem na rozvoj individuálních potřeb žáků, včetně žáků nadaných, odstraňovat vzdělávací deficity vzniklé u jednotlivých žáků,
- zvýšit názornost výuky, efektivně využívat didaktickou techniku ve vzdělávacím procesu,
- zkvalitnit poskytování poradenských služeb, nastavit metodickou podporu učitelů při práci se žáky se SVP, pravidelně vyhodnocovat účinnost poskytovaných podpůrných opatření žákům se SVP i v úzké spolupráci se zákonými zástupci, vytvořit systém podpory žáků-cizinců,
- na úrovni školy vytvořit strategii pro předcházení školní neúspěšnosti, přijímat preventivní opatření pro předčasné ukončování vzdělávání žáků, průběžně vyhodnocovat jejich účinnost.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejně lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejně lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce dalšího rozvoje školy ze 17. července 2017
2. Školní řád, účinný k termínu inspekční činnosti
3. Školní vzdělávací programy pro obory vzdělání 63-41-M/02 Obchodní akademie a 65-42-M/02 Cestovní ruch, účinné pro vzdělávání žáků 1. až 4. ročníku ve školním roce 2021/2022
4. Třídní knihy vedené ve školním roce 2019/2020, 2020/2021 a 2021/2022
5. Školní preventivní program platný ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022
6. Dokumentace výchovné poradkyně vedená k termínu inspekční činnosti
7. Zápis z jednání s ředitelem školy z 22. září 2021
8. Záznamy z pedagogických rad ve školních rocích 2019/2020, 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
9. Doklady o přijímání a o ukončování vzdělávání (vybraný kontrolní vzorek)
10. Přehledy ze školního informačního systému za školní roky 2019/2020, 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
11. Rozvrhy vyučovacích hodin ve školním roce 2021/2022
12. Zápis z předmětových komisi za sledované období k termínu inspekční činnosti
13. Školní matrika v elektronické podobě vedená k termínu inspekční činnosti
14. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2019/2020
15. Personální dokumentace pedagogických pracovníků k termínu inspekční činnosti (vybraný kontrolní vzorek)
16. Kniha evidence úrazů k termínu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Stanislava Grundová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Stanislava Grundová v. r.

PaedDr. Jana Máchalová, školní inspektorka

Jana Máchalová v.r.

Mgr. Hana Vejrážková, školní inspektorka

Hana Vejrážková v. r.

Ing. Marta Dykovská, kontrolní pracovnice

Marta Dykovská v.r.

V Praze 20. 10. 2021

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Zdeněk Marek,
ředitel školy

Zdeněk Marek v. r.

V Praze 1. 11. 2021